

International Science Group

ISG-KONF.COM

III

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"PROBLEMS OF CREATING SCIENTIFIC IDEAS ABOUT
WORLD DEVELOPMENT"**

Ottawa, Canada

October 03 - 06, 2023

ISBN 979-8-89074-567-5

DOI 10.46299/ISG.2023.2.3

UDC 01.1

The 3rd International scientific and practical conference “Problems of creating scientific ideas about world development” (October 03 – 06, 2023) Ottawa, Canada. International Science Group. 2023. 225 p.

ISBN – 979-8-89074-567-5

DOI – 10.46299/ISG.2023.2.3

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

26.	Білецька Л.С., Линда М.А. ПРОВЕДЕННЯ УСНОГО ОПИТУВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА ЕТАПІ ЗАКРІПЛЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ЗНАНЬ	135
27.	Галущенко В.І., Волова А.А. ПІДХОДИ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З АЛАЛІЄЮ В УКРАЇНІ	140
28.	Казачінер О.С., Бойчук Ю.Д., Галій А.І. ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПОЗАКЛАСНИХ ЗАХОДІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕМЕНТІВ КАЗКОТЕРАПІЇ (НА ПРИКЛАДІ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ КАЗКИ "ЖОВТИЙ ЛЕЛЕКА")	146
29.	Коц С.М., Коц В.П., Коц В.В. ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО НАУКОВОЇ РОБОТИ НА ПРИКЛАДІ ТЕМИ ФІЗІОЛОГІЇ КРОВІ	151
30.	Морозова А. ЗОБРАЖЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОГРАМИ РАННЬОГО ВТРУЧАННЯ ЧЕРЕЗ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ СЕНСОРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	158
PHILOLOGY		
31.	Korobova I. SCIENCE AND MODERN DEVELOPMENT	162
32.	Білик Н.Л. МУЛЬТИМЕДІЙНІ ЗАСОБИ У ВИКЛАДАННІ СЕРБСЬКОЇ МОВИ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	165
33.	Дячок А.В. КОЛЬОРАТИВИ В ПОЕТИЧНІЙ КАРТИНІ СВІТУ ВАСИЛЯ ДЕНИСЮКА (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРОК "AMANTES–AMANTES" ТА "ALEA IACTA EST")	168
34.	Менів І.І. ЕКОЦЕНТРИЧНЕ ПРОЧИТАННЯ ПОВІСТІ “ЗАХАР БЕРКУТ” ІВАНА ФРАНКА	172

КОЛЬОРАТИВИ В ПОЕТИЧНІЙ КАРТИНІ СВІТУ ВАСИЛЯ ДЕНИСЮКА (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРОК «AMANTES–AMANTES» ТА «ALEA IACTA EST»)

Дячок Анастасія Валентинівна,
здобувачка вищої освіти III курсу ОП «Середня освіта.
Українська мова і література. Мова і література (польська)»
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Постановка проблеми. Сучасна вітчизняна й зарубіжна лінгвістика характеризується антропоцентричним принципом: об'єктом досліджень є суб'єкт (людина, яка мислить, думає, говорить), та результат її творчої діяльності (авторська художня мова). Актуальним завданням цієї наукової галузі є вивчення власне мови художнього твору крізь призму авторської мовленнєвої моделі, що дає можливість аналізувати індивідуальний письменницький стиль.

Василь Денисюк – сучасний поет Уманщини, очільник Уманського крайового літературно-мистецького об'єднання Спілки слов'янських письменників України, автор дивовижної інтимної лірики, наповненої теплом, ніжністю, коханням, та представленої читачеві в поетичних збірках «Amantes–amantes» (2018) та «Alea iacta est» (2021).

Авторська мова В. Денисюка вражає галереями дивовижних поетичних образів, філософськими відступами-роздумами ліричного героя про людські емоції і почуття, про сенс самого життя. Художня мова насичена авторськими неологізмами, порівняннями, багатством інших художніх засобів й потребує детального аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж тривалого часу художню мову як явище досліджували ряд відомих вітчизняних вчених – Б. Грінченко [1], А. Критенко [6], О. Потебня [10], В. Ужченко [9] та інші. Найменування кольорів у художній мові митців вивчали сучасні лінгвісти та літератори (О. Крижанська [5], Т. Семашко [7], О. Старко [8], М. Фока [11], С. Якімова [12] та інші).

Виявлено, що лексико-семантична група, що позначає кольори, функціонує в основному для створення художніх образів. Кольороназви є особливим семантико-стилістичним шаром лексики. В українській мові є безліч класифікацій колоративів, але в основу будь-якої покладена етимологія кольороназви.

Колоративи передають не лише зовнішні ознаки, а й дії, внутрішні стани людини, почуття, емоції, асоціації. Такі найменування суттєво впливають на художню мову, зокрема поетичну, збагачуючи її деталями.

Формулювання мети статті. Дослідження художньої мови сучасного поета Василя Денисюка є одиничними. Тематичне розмаїття віршів поета з Уманщини вивчала Н. Зарудняк [4]. Аналіз лексем на позначення кольорів у поезіях автора взагалі відсутній, що й зумовило актуальність статті. Для аналізу взято авторські

поетичні збірки «Amantes–amantes» та «Alea iacta est», що характеризуються нестандартністю та креативністю творчого спрямування В. Денисюка.

Метою дослідження є кольоративи в авторській поетичній картині світу. Досягнення мети вимагає вирішення ряду завдань: виявити лексеми із колірним компонентом у віршах сучасного поета, проаналізувати змістове та естетичне наповнення таких назв, визначити найбільш численні з них.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кольоративи, як окремий лексико-семантичний шар, демонструють цікавий матеріал, що є необхідним для детального дослідження української мови. Особливо це важливо в художній літературі, оскільки лексика, пов'язана з кольорами, є невід'ємною частиною поетичної концепції світу, має значні можливості для створення виразних образів і формування яскравої візуальної картини світу.

У поетичній концепції світу В. Денисюка структура лексем, пов'язаних із кольором, загалом співпадає з мовними нормами. Використовуючи загальноновизнані значення та взаємозв'язки слів, поет по-своєму переосмислює їх, трактує і створює власну унікальну картину світу. Так, наприклад, у збірці «Alea iacta est» кольоративи є численними, за допомогою них автор додає контрасту і виразності до тих чи інших описів.

Відзначимо, що найменування кольорів в інтимній ліриці, відрізняється від кольоративів в громадянській та гостросоціальної поезії. У поезіях про кохання такі лексеми є багаточисленними, вони передають настрій ліричного героя немов від першої особи, та демонструють читачеві картини світу через призму імпресіоністичного відображення.

Сірий колір, як символ пустоти, суму і рутини дозволяє автору продемонструвати вплив почуттів, які ніби знебарвлюють все те сіре: *Не можу розпрощатися зі сном, / Бо в ньому ти лікуєш мою рану, / Бо в ньому, знаєш, сірого нема, / Є п'ятдесят відтінків насолоди* [2, с. 16].

Сірий колір вказує на значущість, своєрідну перспективу нового дня для ліричного героя: *Маленька сіра пляма за вікном / Вже сповіщає, що надходить ранок* [2, с.16]. В. Денисюк використовує не тільки основну назву цього кольору, але й використовує його в іменнику *сіродення*, цим самим передає збентежену думку громадянина про занепад мови: *Коли минеться сіродення / І мова матиме Різдво?!* [2, с. 11]. Це вказує на важливість української мови як для автора, так і для ліричного героя: *Закоханий по вуха в мову / Свою, українську, не чужу...* [4, с. 299].

Білий колір у рядках використовується автором для позначення легкості й чистоти, автор або прямо вказує на це: *Пітніє небо від твоєї зваби, / А липень білопінну роздає* [2, с. 35]; або використовує кольорові асоціації: *На повіках дощем небесним, / Цвітом яблунь – на сладострастя* [2, с. 41].

В. Денисюк доволі обережно, але оперує іноземними кольоративами. **Чорний**, у його «*little black*» скоріше акцентує і концентрує увагу ліричного героя на маленькій сукні, яка втім стає великим емоційним вибухом й нагадує йому про сильні почуття до жінки: *Перейдено нарешити Рубікон: / Мій little black dress – / вічний мій наркотик* [2, с. 21].

Інші кольоративи в поезіях В. Денисюка походять від назв матеріалів, наприклад **золотий** і його похідні відображають легкість, і осіннє тепло: *Ще вчора осінь танцювала танго / На простині інтимно-золотій* [2, с. 46]; *Дарує осінь ранки золоті, / Підносить день новий тобі на таці* [2, с. 44]. А **перламутровий** – ніжність: *Колишуть груди сонний перламутр, / У звабі причаїлися колін; / Зацілувати два вогні-вулкани, / Що перламутр напнули, мов струну* [2, с. 14].

У своїй більш ранній збірці «Amantes–amantes» В. Денисюк використовує більше кольороформ блакитного, зеленого та жовтого відтінків. **Зелений** символізує свіжість, весняне почуття легкості, оновлення: *З небес спустили янголи весну / Сором'язливу дівчину-кокетку. // Вся в зелені. Зелена постіль теж* [3, с. 27]; *Оновлення... Прийшла блаженна мить... // Зелене перетвориться на вишні* [3, с. 28].

Чистота, легкий сум, глибина – в **блакитному**: *Сонце, мов смолоскип, спалахнуло / Ні хмаринки – безкрая блакить. // «Я без тебе ...» – і тяжко зітхнула* [3, с. 42]; *За мною пильно стежать твої очі, / Блакитні очі із-під брів-вуглин – / То найдієвіша з усіх вакцин* [3, с. 29].

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Отже, в поезіях найчастіше кольорова лексика використовується в прямому значенні (для передачі деталей реального світу) й для виконання стилістичних завдань (як засіб художнього виразу). Через використання кольоративів у візуальних описах В. Денисюка створюється образне відтворення подій та утворюється живописна картина художньої реальності, в якій живе поет. Кольоративи в поетичній мові реалізують свою основну функцію – створюють образи і демонструють стиль автора.

Подальші наукові дослідження будуть спрямовані на аналіз образів природи і явищ погоди в художніх творах сучасного поета.

Список використаної літератури

1. Грінченко Б. Д. Як жив український народ / розказав Б. Грінченко. Вид. 5-те. Київ : Криниця, 1917. 48 с.
2. Денисюк В. *Alea iacta est*. Умань : ВПЦ «Візаві», 2021. 27 с.
3. Денисюк В. *Amantes–amantes: поезії*. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 64 с.
4. Зарудняк Н. І. Збірка Василя Денисюка «*Alea iacta est*»: тематична палітра // The XXXV International Scientific and Practical Conference «Science, development and the latest development trends», September 06–09, 2022, Paris, France. P. 298–302. URL : <https://isg-konf.com/uk/science-development-and-the-latest-development-trends/> (дата звернення: 24.09.2023).
5. Крижанська О. М. Яким буває червоне (символічні кольороназви в українській мові). *Українська мова і література в школі*. 2001. № 2. С. 22–25.
6. Критенко А. П. Семантична структура назв кольорів в українській мові. *Мовознавство*. 1967. № 4. С. 97–112.

7. Семашко Т. Кольорова палітра текстів Валерія Шевчука. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. 2011. Вип. 15. С. 360–363. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/spml_2011_15_88 (дата звернення: 24.09.2023).
8. Старко В. Корпусні дані в дослідженні українських колоративів. *Українська мова*. 2014. № 1. С. 51–60.
9. Ужченко В. Д. *Образи рідної мови*. Луганськ : Знання, 1999. 216 с.
10. Українські народні пісні в записах Олександра Потебни / Упоряд., вступ. ст. і приміт. М. К. Дмитренка. Київ : Муз. Україна, 1988. 311 с.
11. Фока М. Функціонування кольору в поетичних творах Павла Тичини. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2009. № 6. С. 2–7.
12. Якімова С. Е. Символіка позначення кольору в іспанському та українському художніх текстах. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2014. Вип. 3. С. 245–252.